

Viesturs Klimpiņš

31.07.1937. – 07.09.2019.

Engures ezers, 1960. gads.

Foto: Jānis Viksne

RUSLANS MATROZIS,
matruslv@inbox.lv

Naktī uz 2019. gada 7. septembri mūžībā devās ornitologs Viesturs Klimpiņš. Daudzi cilvēki viņu pazina kā ievērojamu putnu fotogrāfu¹, kaut arī tas bija tikai hobijs, kurā viņš ieguldīja dvēseli, prātu, putnu uzvedības pazīšanas talantu un personiskos līdzekļus.

Savukārt ilggadējie kolēģi viņu raksturo kā inženieri ar zelta rokām. Padomju gados ornitoloģijas zinātne nebija prioritāro un dāsni finansēto zinātņu lokā, tāpēc ar salīdzinoši pieticīgiem līdzekļiem putnu pētniekiem nācās pašiem izgudrot un zinātniskiem eksperimentiem pielāgot dažādas ierīces vai veidot nepieciešamās konstrukcijas. Uzsākot darba gaitas Bioloģijas institūta Ornitoloģijas laboratorijā, 60. gadi Viesturam Klimpiņam pagāja pīļu pētījumos Engures ezerā, kur kopā ar Georgu Lejiņu (1914–1994) tika izgudrota unikāla tikko izšķīlušos pīļu mazuļu gredzenošanas metode, kas vēlākajos gados tika pielāgota un izmantota arī citu padomju republiku

¹ Vairāk par Viestura Klimpiņa putnu fotografēšanu un ar to saistītajām aktivitātēm: Matrozis R. 2017. Putnu popularizēšana ar fotogrāfijām: Viesturam Klimpiņam – 80. *Putni dabā* 79: 22–26.

un pat ārvalstu ornitologu pētījumos. Šī perioda fotogrāfijās Viesturs Klimpiņš vairāk redzams pie dažādu konstrukciju radīšanas darbiem, piemēram, izgatavojot kannas putnu olu tilpuma mērīšanai.

Mazāk zināms viņa darbības virziens ir saistīts ar kolēģu veikto putnu pētījumu filmēšanu. Piemēram, divas viņa dokumentālās kinofilmas – par biotehniskajiem pasākumiem Engures ezera salās ligzdojošo pīļu skaita palielināšanai un par darbiem pie putnu radio izsekošanas metodes – tika parādītas un guva īpašu uzmanību Rīgā notikušajā VII Baltijas ornitologu konferencē 1970. gadā².

Nākamās divas desmitgades (1970–1990) Viesturam Klimpiņam pagāja, vairāk darbojoties Kalnāju ornitologu stacionārā, kur 1974. gadā tika uzbūvēts putnu orientācijas pētīšanai speciāli izveidots planetārijs³, kā arī izgatavotas dažādas

² Смогоржевский Л.А. 1970. VII Прибалтийская орнитологическая конференция. Вестник зоологии 4: 93.

³ Pirms tam, putnu orientācijas pētījumiem izmantoja planetāriju Zinību namā, kas tika izveidots 1964. gadā, pārbūvējot Rīgas Kristus piedzimšanas katedrāli.

ierīces, mehānismi un iekārtas putnu orientācijas pētīšanai, arī manuāli ražoti gredzeni. Paša spēkiem Viesturs Klimpiņš uzbūvēja laivas, pielāgoja pētniekiem aerolaivu un sameis-taroja raķešu tīklu. Viņš ar savām rasētāja iemaņām palīdzēja kolēģiem zīmēt posterus konferencēm, 1989. un 1990. gadā izveidoja dizainu un atrada iespēju nodrukāt starptautisko ziemojošo putnu uzskaišu uzlīmes.

90. gados finansējums ornitologu pētījumiem apsīka, dažos pētījumos ar

Foto: Viesturs Klimpiņš

1960. gadā izgudrotā metode pīļu mazuļu gredzenošanai ar gredzenā pildītu plastilīnu.

līdzekļiem palīdzēja ārzemju partneri. Man pašam ar Viesturu daudzas interesantas sarunas bija 1994. gada jūlijā, kad vienu mēnesi strādāju Kalnājos, palīdzot veikt putnu orientācijas pētījumus vācu kolēģiem. Viesturs tik dzīvi un detalizēti stāstīja par saviem vērojumiem no slēpņa, ka šos stāstus labi atceros pat pēc ceturtdaļgadsimta. Pēc mana lūguma viņš parādīja arī savu fototehniku un pēdējos gados tapušās fotogrāfijas, kas toreiz bija izdrukātas uz dārga krāsainā papīra, vācot labākus kadrus publicēšanai. Tieši 90. gados viņš publicēja vairākas grāmatas un rakstus par putniem, izmantojot 25 gadu laikā tapušās fotogrāfijas.

Sākoties digitālajai ērai, putnu fotogrāfu skaits strauji pieauga. Daudzi no padomju gados aktīvajiem fotogrāfiem ar labiem vārdiem vēl mūsdienās atceras gan Viestura profesionālos padomus, gan iespēju pasēdēt viņa veidotajos slēpņos Engures ezerā vai laiku pa laikam pāršķirsta viņa klasisko "Latvijas putnu" *fotogrāmatu* (1986). Tā kļuva par vienu no labākajiem šādiem izdevumiem Padomju Savienībā un stimulēja pievērsties putnu fotografēšanai ne vienu vien iesācēju. No vairākiem kolēģiem esmu dzirdējis, ka bez Viestura prāta spējām un meistarības mūsu ornitologi nebūtu sasnieguši tos rezultātus, ar kuriem mūsdienās var lepoties!

Viesturs Klimpiņš guldīts Gudenieku pagasta Ūdru kapos, kur viņu izvadīja sieva, divas meitas, trīs mazbērni, citi radi, draugi un kolēģi.

1968. gada jūnijā Viesturs Klimpiņš un Aivars Mednis filmējot ornitologu darbu Kaņiera ezera salās.

Foto: Jānis Viksne

Viestura Klimpiņa vadībā uzbūvētais planetārijs, 1975. gads.

Engures ezers, zivju gārņu ligzda, ap 1971. gadu. No kreisās – Alma Klimpiņa, Viesturs Klimpiņš un Jefims Kacs.

Summary

In memoriam. Viesturs Klimpiņš (31.07.1937 – 07.09.2019) /Ruslans Matrozis/

Viesturs Klimpiņš was best known as an outstanding bird photographer in the 1970s–1990s, but he was described by his colleagues as a good engineer as well, who helped to develop and master the assorted equipment that researchers used for bird studying experiments. Beginning his career in the Laboratory of Ornithology at the Institute of Biology, he spent the 1960s on duck research at Lake Engure, where in cooperation with ornithologist Georgs Lejiņš (1914–1994) a unique method of ringing one-day old duck chicks was created and adapted for some duck species. During this period V. Klimpiņš can be seen in photographs preparing equipment and various constructions, for example, his specially made can for measuring the volume of bird eggs. A lesser-known aspect of his work is filming his colleagues on bird research field work. For example, two of his documentary films on biotechnical measures to increase the number of nesting ducks on Lake Engure and on bird radio tracking techniques were screened and received special recognition at the 7th Baltic Ornithological Conference in Riga in 1970. For the next two decades (1970s–1980s), V. Klimpiņš spent time working at the Kalnāji Ornithology Station, where in 1974 a specially designed planetarium for bird orientation research was built, as well as various instruments, mechanisms and equipment for bird orientation research, including the printing of bird rings. He built boats, customized an airship for researchers and built a rocket net. He helped his colleagues draw posters for conferences with his drafting skills. V. Klimpiņš' funeral at Ūdri Cemetery in Gudenieki parish was attended by his wife, two daughters, three grandchildren, other relatives, friends and colleagues.

Foto: Jānis Viksne